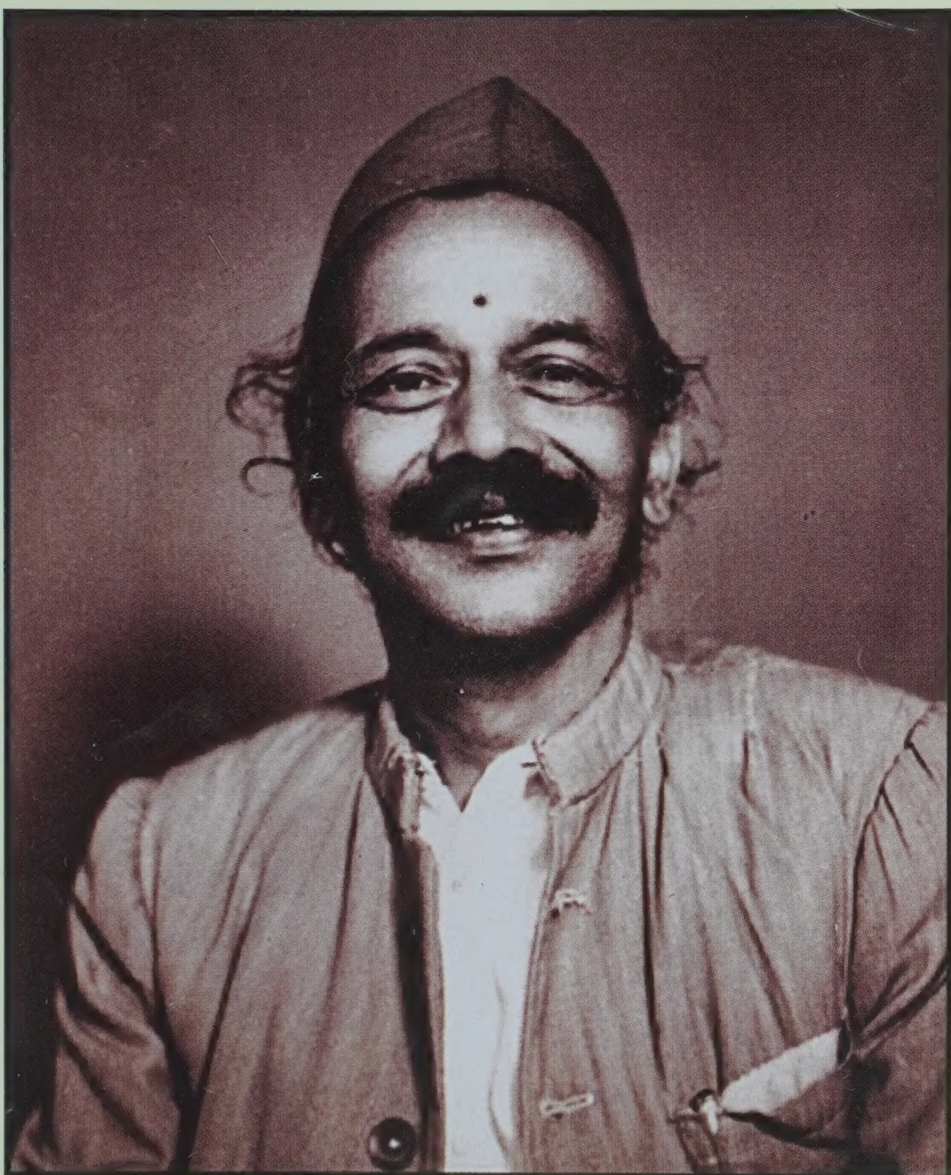
ವರಕವಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ

ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂಭ್ರಮ 50

ನಾಕುತಂತಿ

ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಡಾ || ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ

ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ

ವರಕವಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ
ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂಭ್ರಮ 50

ನಾಕುತಂತಿ

ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಡಾ ॥ ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ

ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ
ಅಳಿಲುಘಟ್ಟ, ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
email: raviankura12@gmail.com

NAAKU TANTHI-ONDU TIPPANI - ***A Critical Essay***
by **Dr. G. Krishnappa**
22, Sri Gurudatta Nilaya, 1st Cross,
Netaji Nagara, Mattikere, Bengaluru - 560 054,
Mobile : 99721 09209

ISBN 978-93-340-0734-3

First Edition : 2000
Fifth Edition : 2024
Copyright : **Dr. G. Krishnappa**
Price : Rs. 30/-

Publisher
Jeevana Preethi
Alilughatta, Gubbi Taluk, Tumkur District
M: 9663433403, email: raviankura12@gmail.com

ನಾಕುತಂತಿ – ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ
ಲೇಖಕರು : **ಡಾ ॥ ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ**
22, ಶ್ರೀ ಗುರುದತ್ತ ನಿಲಯ, ಮೊದಲನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ,
ನೇತಾಜಿನಗರ, ಮತ್ತಿಕೆರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 054,
ಜಂಗಮವಾಣಿ : 9972109209

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : 2000
ಐದನೇ ಮುದ್ರಣ : 2024
ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯ : **ಡಾ॥ ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ**
ಬೆಲೆ : ರೂ. 30/–

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ
ಅಳಿಲುಘಟ್ಟ, ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲೂಕು, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
M: 9663433403, email: raviankura12@gmail.com

ಮುದ್ರಣ :
ಪರಿಶ್ರೀ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
38/2 ಮತ್ತು 3, 2ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ನಾಗಪ್ಪ ಬ್ಲಾಕ್,
ಶ್ರೀರಾಮಪುರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 021.
Tel: 2312 8286, Mob: 89517 28286
email: parishree@gmail.com

ಲೇಖಕರ ನುಡಿ

ವರಕವಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ 'ನಾಕುತಂತಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದವು. ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ಯೋಗ ಸಾಧನೆಯ ಕವನ ಮಾರ್ಗ'ದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವನ 'ನಾಕುತಂತಿ'. ಅದು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ 'ನಾಕುತಂತಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಶೀರ್ಷಿಕಾ ಪದ್ಯ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಮೊದಲ ಭಾಗದ ಮೊದಲ ಪದ 'ಆವು'. ಅದು ಇಡೀ ಕವನದ ಕೀಲಿಕೈ. 'ಗೋವು' ಜಾನಪದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ 'ಆವು' ಆಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದ ಮೊದಲ ನುಡಿಯ 'ಗೋವಿನ ಕೊಡುಗೆಯ / ಹಡಗದ ಹುಡುಗಿ'ಯಲ್ಲಿಯ 'ಹಡಗದ ಹುಡುಗಿ' ಪದದ ಅರ್ಥ: ಸುಭದ್ರವಾದ ಕಟ್ಟು ಮಸ್ತಾದ ಹಡಗಿನಂತಹವಳು. ಆ ಪದಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ 'ದೂರದ ನಾಡಿನಿಂದ ಹಡಗದಿಂದ ಬಂದ ಹುಡುಗಿ' (ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ಕೃತಿ – ಪುಟ ೪) ಎಂಬುದು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಆ ಕವನದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಪದದ ಅಂತರಾರ್ಥ ಅರಿತು, ಯೋಗಮಾರ್ಗದ ಸಾಧನಾಪಥ ತಿಳಿದು ಬರೆದುದು 'ನಾಕುತಂತಿ – ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ'. ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಿತ್ರರು, ಕನ್ನಡದ ಪರಿಚಾರಕರು ಆದ ಪ್ರೊ| ಜಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಜು ಅವರು ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜು ಕನ್ನಡ ಸಂಘದಿಂದ ವರ್ಷ ೨೦೦೦ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

'ನಾಕುತಂತಿ' ಕವನವನ್ನು ಈ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಡಾ. ವಾಮನಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಸದಾ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸಹೃದಯರು ಈ ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಓದಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೊಂದು ಹರ್ಷದಾಯಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಸುವರ್ಣೋತ್ಸವ ವರ್ಷ ೨೦೨೪ರಲ್ಲಿ ಇದು ಐದನೆ ಮುದ್ರಣವಾಗಿ 'ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ' ಪ್ರಕಾಶಕರಾದ ಡಾ. ರವಿಶಂಕರ್ ಎ.ಕೆ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅವರ ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಬೆಂಗಳೂರು
31–01–2024

ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ

ನಾಕುತಂತಿ

೧

ಆವು ಈವಿನ
ನಾವು ನೀವಿಗೆ
ಆನು ತಾನದ
ತನನನಾs

ನಾನು ನೀನಿನ
ಈ ನಿನಾನಿಗೆ
ಬೇನೆ ಏನೋ?
ಜಾಣೆ ನಾs

ಚಾರು ತಂತ್ರಿಯ
ಚರಣ ಚರಣದ
ಘನಘನಿತ ಚತು-
ರಸ್ವನಾ

ಹತವೊ ಹಿತವೊ
ಆ ಅನಾಹತಾ
ಮಿತಿಮಿತಿಗೆ ಇತಿ
ನನನನಾ.

ಬೆನ್ನಿನಾನಿಕೆ
ಜನನ ಜಾನಿಕೆ
ಮನನವೇ ಸಹಿ–
ತಸ್ತನಾ.

೨
ಗೋವಿನ ಕೊಡುಗೆಯ
ಹಡಗದ ಹುಡುಗಿ
ಬೆಡಗಿಲೆ ಬಂದಳು
ನಡು ನಡುಗಿ;

ಸಲಿಗೆಯ ಸುಲಿಗೆಯ
ಬಯಕೆಯ ಒಲುಮೆ
ಬಯಲಿನ ನೆಯ್ಗೆಯ
ಸಿರಿಯುಡುಗಿ;

ನಾಡಿಯ ನಡಿಗೆಯ
ನಲುವಿನ ನಾಲಿಗೆ
ನೆನೆದಿರೆ ಸೋಲುವ
ಸೊಲ್ಲಿನಲಿ;

ಮುಟ್ಟದ ಮಾಟದ
ಹುಟ್ಟದ ಹುಟ್ಟಿಗೆ
ಜೇನಿನ ಥಳಿಮಳಿ

ಸನಿಹ ಹನಿ;
ಬೆಚ್ಚಿದ ವೆಚ್ಚವು
ಬಸುರಿನ ಮೊಳಕೆ
ಬಚ್ಚಿದ್ದಾವುದೊ
ನಾ ತಿಳಿಯೆ.

ಭೂತದ ಭಾವ
ಉದ್ಭವ ಜಾವ
ಮೊಲೆ ಊಡಿಸುವಳು
ಪ್ರತಿಭೆ ನವ.

೩

'ಚಿತ್ತೀಮಳಿ ತತ್ತೀ ಹಾಕತಿತ್ತು
ಸ್ವಾತಿ ಮುತ್ತಿನೊಳಗ
ಸತ್ತಿಯೊ ಮಗನs
ಅಂತ ಕೂಗಿದರು
ಸಾವೀ ಮಗಳು, ಭಾವಿ ಮಗಳು
ಕೂಡಿ'

** ** **

'ಈ ಜಗ, ಅಪ್ಪಾ, ಅಮ್ಮನ ಮಗ
ಅಮ್ಮನೊಳಗ ಅಪ್ಪನ ಮೊಗ
ಅಪ್ಪನ ಕತ್ತಿಗೆ ಅಮ್ಮನ ನೊಗ
ನಾ ಅವರ ಕಂದ
ಶ್ರೀ ಗುರುದತ್ತ ಅಂದ.'

೪

‘ನಾನು’ ‘ನೀನು’
‘ಆನು’ ‘ತಾನು’
ನಾಕೆ ನಾಕು ತಂತಿ,
ಸೊಲ್ಲಿಸಿದರು
ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು
ॐ ಓಂ ದಂತಿ!
ಗಣನಾಯಕ
ಮೈ ಮಾಯಕ
ಸೈ ಸಾಯಕ ಮಾಡಿ
ಗುರಿಯ ತುಂಬಿ
ಕುರಿಯ ಕಣ್ಣು
ಧಾತು ಮಾತು
ಕೂಡಿ.

ಆಕರ:
ನಾಕುತಂತಿ (ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಕೃತಿ)– ಡಾ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ
ಸಂ. ಡಾ. ವಾಮನಬೇಂದ್ರೆ – ೧೯೮೯. ಪು ೭–೯.
ಪ್ರ: ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ ವೇದಿಕೆ. ‘ಶ್ರೀಮಾತಾ’ ಪ್ರಕಾಶನ, ಧಾರವಾಡ.

ನಾಕುತಂತಿ

(ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ)

ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರ 'ನಾಕುತಂತಿ' ಕಾವ್ಯ 'ಓಂ'ಕಾರದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯಂತೆ ಜೀವ-ಜಗತ್ತನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಒಂದು ಶ್ರುತಿ. 'ಓಂ'ಕಾರಕ್ಕೆ ಅ, ಉ, ಮ ಮೂಲಾಕ್ಷರಗಳಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಭಾವಿಗಳು ಅರ್ಥವನ್ನು ವಾಕ್, ಮನಸ್, ಪ್ರಾಣ; ದಮ, ದಯಾ, ದಾನ; ತಮಸ್, ರಜಸ್, ಸತ್ವ; ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣ; ಅನ್ನ, ಆಪ್, ತೇಜಸ್; ಪರಾ, ಪಶ್ಯನ್ತಿ, ಮಧ್ಯಮಾ; ಶಾಂತಿ (ಸಾಧನಾ), ಶಾಂತಿ (ಸ್ವರೂಪ), ಶಾಂತಿ (ಸಾಧ್ಯ) ಎಂದು ನೀಡಿದಂತೆ - ನಾಕುತಂತಿಯ 'ನಾನು, ನೀನು, ಆನು, ತಾನು'ವಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಹಲವಾರು ಅರ್ಥ ಹಚ್ಚಿ ಸಂಶೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು 'ನಾಕುತಂತಿ'ಯ ಶ್ರುತಿಗುಣವನ್ನು, ಅರ್ಥ ನಿಗೂಢತೆಯನ್ನು, ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರ ಕಾವ್ಯೋದ್ಯೋಗದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ನಾಕುತಂತಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಕಾವ್ಯದ 'ಭಾವಸಂದರ್ಭ ಸೂಚಿ'ಯಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು - 'ನಾಕುತಂತಿಯ ನಾಕು ಭಾಗಗಳು ಒಂದೇ ಭಾವದ ನಾಲ್ಕು ಮಗ್ಗಲು. ೧ರಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಪ್ರಬಲವಾದರೆ, ೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಸಾಲಿವೆ. ೩ನೆಯದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸವಾಲು ಜವಾಬು ಇದೆ. ೪ನೆಯ ವಿಭಾಗ ಮೊದಲನೆಯದರ ಧ್ವನಿಗೆ ವಾಗರ್ಥ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ ಒಡದೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅವು ನಾಕುತಂತಿ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಗ ೧ರಲ್ಲಿ ಐದು ನುಡಿಗಳಿವೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಮೊದಲ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಧೇನುವಾದ ಈ ಜಗತ್ತು ಎಂಬ ಆವು (ಹಸು) ಈದದ್ದರಿಂದ ನಾವು ನೀವು ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ನಾವು ನೀವುಗಳಿಗೆ ಆನುವಾದ ಪರಮಾತ್ಮ ಗೋವಿನ ಮತ್ತು ತಾನುವಾದ ಜೀವಾತ್ಮಗಳ ಶ್ರುತಿ ಹಿಮ್ಮೇಳದಂತಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ 'ನಾನು' 'ನೀನು' ಎಂಬ ಈನಿನ ಅಂದರೆ ಈಯುವುದರ, ಕರುಹಾಕುವುದರ ಆನಿಗೆ (ಹಸುವಿಗೆ) ಬೇನೆ ಎಂದರೆ ಹೆರಿಗೆ ಬೇನೆ ಏನೋ? 'ಜಾಣೆನಾ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜಾಣೆನಾ ಎಂಬುದು ನನಗೆ

ಹೊಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸಿ ಈ 'ನಾನು ನೀನು, ಆನು, ತಾನು'ವಿಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ತೊಡಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆ ತೊಡಗುತ್ತ ಈ ಸುಂದರವಾದ (ಚಾರುತಂತ್ರಿಯ) ಪಾದಪಾದವೂ (ಚರಣ ಚರಣವೂ) ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಘನೀಭೂತಗೊಂಡ ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮಹತ್ವವಾದ ನಾಲ್ಕು ಧ್ವನಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೊರಡುವ ಈ ಚತುರಸ್ವನವು ಅನಾಹತವಾದುದು ಎಂದರೆ ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಣವನಾದದಂತಹದು. ಈ ಅನಾಹತದ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಿತಿ ಎಂಬುದಿಲ್ಲದೆ ಅಣು ಅಣುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾದಮಯವಾಗಿ ತನನನಾ ಎಂಬ ತಾನದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿದೆ. ಈ ಅನಾಹತನಾದಕ್ಕೆ 'ಬೆನ್ನಿನಾನಿಕೆ' ಇದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಭೂತದ ಅಥವಾ ಮೂಲವಸ್ತುವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಒರಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಈ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗೆಗೆ ಜಾನ ಎಂದರೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಮನನ ಮಾಡುವುದೇ – ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವುದೇ ಹಿತದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು. ಹೀಗೆ ಚಿಂತನಶೀಲವಾಗುತ್ತ ಆ ಪರವಸ್ತುವಿನೊಡನೆ (ಸ+ಹಿತ+ಅಸ್ತ) ಒಂದಾಗುವಿಕೆಯೇ ಅಸ್ತವಾಗುವ, ಮುಳುಗುವ ಬ್ರಹ್ಮದ ಶೋಧ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಜನಪದರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಭಾವವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದಾಗ ಅವರು 'ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳದೆ 'ದೀಪವನ್ನು ತುಂಬು' ಎಂದು, 'ದೀಪವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡು' ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಅಪಾರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ, ಅನುಭಾವದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಎರಡು ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಿಗೆ 'ಈ ಖಂಡ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಆ ದೊಡ್ಡ ಜ್ಯೋತಿಯೊಡನೆ ಸೇರಿಸು' ಎಂದೂ 'ಈ ಸಣ್ಣ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಆ ದೊಡ್ಡ ಜ್ಯೋತಿಯೊಡನೆ (ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯೊಡನೆ) ಒಂದುಗೂಡಿಸು' ಎಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕೊನೆಯ ಚರಣದ ಆಶಯ, 'ಈ ಖಂಡ ಜೀವಾತ್ಮ ಆ ಅಖಂಡ ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಮುಳುಗುವುದನ್ನು' ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆತ್ಮ ಚಿಂತನೆಯ ತನ್ನ ಒಳದನಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುತ್ತ, ಕೇಳಿದ ಹೊರನುಡಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಅವುಗಳ ಸತ್ಯಶೋಧನೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಅದು 'ಮನನವೇ ಸಹಿತಸ್ತನಾ' ಅಲ್ಲಿ ಮಾತು ಕೊನೆಗೊಂಡು ಆತ್ಮ ಮನೋಮಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನರಸಾಸ್ವಾದದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತಿನ ಹಂತವನ್ನು ದಾಟಿದ ಆತ್ಮದ ಚಿಂತನೆ ಮನೋಮಯವಾಗಿ ವಿಚಾರ, ಜ್ಞಾನ, ರಸಸಂಚಯದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಅನುಭವವಾದ ಆತ್ಮರೂಪಿ ಜ್ಞಾನರಸವು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ವಿಶ್ವದ ಒಳಿತನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ವಿಕಾಸಶೀಲವಾದಾಗ ಆ 'ಆನು'ವಿನಿಂದ

ಇದೆಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಈ ಕಾವ್ಯ ಭಾಗದ ಧ್ವನಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

* * *

ಈ ಕಾವ್ಯದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕನ್ಯೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದ್ದು, ಊರ್ಧ್ವ ಮುಖಿಯಾದ ಕುಂಡಲಿನೀಶಕ್ತಿ ಸುಷುಮ್ನಾನಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ (ಸಹಸ್ರಾರ ಚಕ್ರ)ವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ರವಿಸುವ ಅಮೃತವರ್ಷವನ್ನು ಪಾನಮಾಡುವ ಚಿತ್ರಣ ಇದ್ದಂತಿದೆ.

ಈ ಭಾಗದ ಮೊದಲ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಗೋವಿನ ಅಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಕೊಡುಗೆಯ ಎಂದಾಗ ಈಯುವ ವಸ್ತು ಹಡಗದ ಹುಡುಗಿ[೧] ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ 'ಹಡಗದ ಹುಡುಗಿ' ಸುಭದ್ರವಾದ, ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾದ ಜ್ಞಾನಕನ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು 'ಬೆಡಗಿಲೆ ಬಂದಳು ನಡುನಡುಗಿ' ಎಂಬುದು ಸೊಂಟವನ್ನು ಬಳುಕಾಡಿಸುತ್ತಾ ಒಯ್ಯಾರದಿಂದ ಬಂದ ನಡಿಗೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ದಿವ್ಯ ಕನ್ಯೆಯು ಸಲಿಗೆಯವಳಾಗಿ ಅಂದರೆ ಮುಕ್ತ ಪರವಾನಗಿ ಹೊಂದಿದ ಮುಕ್ತಭಾವದವಳಾಗಿ, ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದು ಅರ್ಥಾತ್ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸುವ 'ಸುಲಿಗೆ'ಯವಳಾಗಿ, ಆಸೆ (ಬಯಕೆ), ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ (ಒಲುಮೆ) ಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಶೂನ್ಯ (ಬಯಲು) ನೆಯ್ಗೆಯ ಅಮೂಲ್ಯ ಉಡುಗೆಯನ್ನು (ಸಿರಿಯುಡುಗಿ) ಉಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅವು ಮುಷ್ಟಿಗೆ ಸಿಗದ ಭಾವರೂಪದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಉಡುಗೆಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೂರನೆಯ ನುಡಿಯ 'ನಾಡಿಯ ನಡಿಗೆಯ' ಎಂಬುವದು ಉನ್ಮುಖಗೊಂಡ ಕುಂಡಲಿನೀ ಶಕ್ತಿ ಇಡಾಪಿಂಗಳಾ ನಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಷುಮ್ನಾನಾಡಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗುವುದರ ಸೂಚನೆ. ಅದು 'ನಲುವಿನ ನಾಲಗೆ'ಯಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾಲಿಗೆ ಕುಂಡಲಿನೀ (ಸರ್ಪ) ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಮಿಸುತ್ತದೆ. 'ನೆನೆದಿರೆ ಸೋಲುವ' ಎಂಬುದು–ಸಹಸ್ರಾರ ಸೇರಿದಾಗ ಸ್ರವಿಸುವ ಅಮೃತ ಪಾನದಿಂದ ತೊಯ್ದಿರಲು–ಅರ್ಥಾತ್ ಜೀವಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮ ಒಂದಾದಾಗ ಮೌನ ಆವರಿಸುವ ಭಾವವನ್ನು ಪ್ರತಿಮಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯ ಮಾತು ('ಸೊಲ್ಲು') ಸೋಲುವುದರ (ನಿಲ್ಲುವುದರ) ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಆದಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಅಂತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಹುಟ್ಟೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಪ್ರತಿಮಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ 'ಮುಟ್ಟದ

೧ ಜನಪದರ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪದದ ಬಳಕೆ ಹೀಗಿದೆ: 'ಗಂಡ ಕೊಡವಿ ಹೋದರೆಂಬೆ ಅಂಗವ್ನೆ ಹೆಂಡ್ತಿ ಹಡಗು ಇದ್ದಂಗವ್ನೆ'

ಮಾಟದ, ಹುಟ್ಟದ ಹುಟ್ಟಿಗೆ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಜೇನು ಹುಟ್ಟಿನಂತಹ ಸೃಷ್ಟಿ. ಅಂತಹದರ ಫಲವೆಂದರೆ 'ಜೇನಿನ ಥಳಿ ಮಳಿ'. ಸಿಹಿ ತಳಿಯ ಮಳೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಅಮೃತವರ್ಷ. ಅದು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ 'ಸನಿಹ ಹನಿ'ಯಾಗಿ ಅಮೃತಧಾರೆಯ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುವ ಆನಂದ ವೃಷ್ಟಿ. ಅಂತಹ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಸುಗೆಗೊಂಡ ಜೀವಾತ್ಮಗಳು ('ಬೆಚ್ಚಿದ ವೆಚ್ಚವು') ಮುಕ್ತಿಯ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಕುರಗೊಂಡಿವೆ ('ಬಸುರಿನ ಮೊಳಕೆ'). ಅಂಥ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ದಿವ್ಯ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದೇನು, ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದೇನು ಎಂಬ ಯಾವ ಪರಿವೆಯೂ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಅವನು ಆನಂದ ತುಂದಿಲನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಭಾವ ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿದೆ.

'ಕರ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮೋದ್ಭವಂ ವಿದ್ಧಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ಼ಕ್ಷರ ಸಮುದ್ಭವಂ
ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಗತಂ ಬ್ರಹ್ಮನಿತ್ಯಂ ಯಜ್ಞೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ' (ಗೀತೆ ೩, ೧೫)

ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ನಿತ್ಯವಾದ ವೇದವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವನು. ಹಾಗೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅವನು ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ಸತ್ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾದ ವೇದವು ಭೂತ = ಅಧ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದರೋ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆಯಾದ ಕಾರಣ ಈ ಜಗತ್ತು ಚಕ್ರದಂತೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವುದು'[೨] ಎಂಬ ವಿವರಣೆ ಇದೆ.

ಹೀಗೆ 'ಭೂತದ ಭಾವ' ದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಅಥವಾ ಮರ್ತ್ಯದ ಭಾವದಲ್ಲಿ 'ಉದ್ಭವಜಾವ'ವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಆವಿರ್ಭಾವವಾದ ಜ್ಞಾನ (ಜಾವ) ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಪಡೆದ ಜೀವಿಗೆ ಜ್ಞಾನಕನ್ಯೆಯು ಮೊಲೆಯುಣಿಸುತ್ತಾಳೆ ('ಮೊಲೆ ಊಡಿಸುವಳು ಪ್ರತಿಭೆನವ') ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿಮಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿತವಾದುದಾಗಿದೆ.

* * *

ಕಾವ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಭಾಗಮೂರು ಸವಾಲು ಜವಾಬಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ (ಸಾವೀ)ಯ ಮಗಳಾದ ಜ್ಞಾನಕನ್ಯೆ, ಭಾವಿ (ಮುಂದೆ ಆಗಲಿರುವ) ಮಗಳಾದ ಮೋಕ್ಷಕನ್ಯೆಯರ ದಿಗಿಲು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಜೀವಿ (ಕವಿ) ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವಿದೆ.

---

೨ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ, 'ಗೀತಾಭಾವ' ಡಿ. ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ, ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೫೨, ಪು.೬೭

ಸ್ವಾತಿಮಳೆಯ ಹನಿ ಚಿಪ್ಪನ್ನು ಸೇರಿ ಮುತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ನಂಬಿಕೆ, ಕವಿಸಮಯ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೀಮಳೆ(ಚಿತ್ತೆ)ಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತೀ ಮಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ರೂಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಚಿತ್ತ ಹುತ್ತ ಕಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ರಾಮಾಯಣದಂಥ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮರ್ತ್ಯ ಜೀವಿಯ ಚಿತ್ತ ಸಾಧನಾ ಸೋಪಾನಗಳನ್ನೇರುತ್ತಾ ತತ್ತಿ ಹಾಕಲು ಸಜ್ಜಾದುದನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾ ಸಿದ್ಧಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಿಯ ಮಳೆಹನಿ ಚಿಪ್ಪನ್ನು ಸೇರಿ (ಹುತ್ತಗಟ್ಟದೆ ಚಿತ್ತ ಮಹತ್ತಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ) ಮುತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮುತ್ತನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ – ಅದು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೀರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ನೀರಾಗದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಮಾಡಿದ ಹಸಿ ಮಡಕೆ ಆವುಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದು ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಪೂರ್ವದ ಲೌಕಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ, ವಾಸನೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವ. ಅದೇ ರೀತಿ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದ ಜೀವಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಲೌಕಿಕವಾಸನಾತ್ರಯಗಳಾದ ಹೆಣ್ಣು ಹೊನ್ನು, ಮಣ್ಣುಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುತ್ತಾನೆ, ಒಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಸ್ಥಿತಿ ಸತ್ತಂತೆಯೇ ಲೆಕ್ಕ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಾವೀ ಮಗಳಾದ ಜ್ಞಾನ ಕನ್ಯೆ, ಭಾವೀ ಮಗಳಾದ ಮೋಕ್ಷ ಕನ್ಯೆ 'ಸತ್ತಿಯೊ ಮಗನ' ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೊಸ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದ 'ಸತ್'

'ಸದ್ಭಾವೇ ಸಾಧುಭಾವೇಚ ಸದಿತ್ಯೇ ತತ್ಪ್ರಯಜ್ಯತೇ
ಪ್ರಶಸ್ತೇ ಕರ್ಮಣಿ ತಥಾ ಸಚ್ಛಬ್ದಃ ಪಾರ್ಥಯುಜ್ಯತೇ' (ಗೀತೆ ೧೭, ೨೬)

ಎಂಬ ಗೀತೆಯ ಸತ್. 'ಜನನ ಮತ್ತು ಸಾಧುತ್ವ ಎಂಬರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ 'ಸತ್' ಎಂಬ ಪದವು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶುಭಕರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಲು 'ಸತ್' ಎಂಬ ಪದವು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವುದು.[೩]

'ಮಮಯೋನಿರ್ಮಬ್ರ್ಬಹ್ಮ ತಸ್ಮಿನ್ ಗರ್ಭಂ ದಧಾಮ್ಯಹಂ
ಸಂಭವಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ತತೋಭವತಿ ಭಾರತ

ಸರ್ವಯೋನಿಷು ಕಾಂತೇಯ ಮೂರ್ತಯಃ ಸಂಭವಂತಿಯಾಃ
ತಾ ಸಾಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹದ್ಯೋನಿರಹಂ ಬೀಜಪ್ರದಃ ತಿ ತಾ'
(ಗೀತೆ ೧೪, ೪, ೩)

೩ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ 'ಗೀತಾಭಾವ' ಡಿ. ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ, ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೫೨. ಪು. ೨೫೨

ಅರ್ಜುನ! ಚಿತ್ಪ್ರಕೃತಿ = ರಮಾದೇವಿಯು ನನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯು, ಆ ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಗರ್ಭವನ್ನಿಡುವೆನು, ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಕೃತ ತತ್ವಾಂಶಯುತರಾದ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ರೇತಸ್ಸಿನ ರೂಪದಿಂದ ಹೊರಗೆಡವಿ ರಮಾದೇವಿಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವೆನೆಂದರ್ಥ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರಿಂದ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ದೇಹಯೋಗರೂಪವಾದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾರ್ಥ ಆದಿಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ನಾವು ಹೀಗೆ ಉತ್ಪಾದಕರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ; ಯಾವಾಗಲೂ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕಾರಣರಾಗಿರುವೆವು. ಹೇಗೆಂದರೆ – ಕೌಂತೇಯ! ದೇವ ಮನುಷ್ಯ ಪಶುಪಕ್ಷ್ಯಾದಿ ಸಕಲ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ದೇಹಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆಯೋ ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯು ಕ್ಷೇತ್ರರೂಪ ಕಾರಣಳು = ತಾಯಿಯು, ನಾನು ಗರ್ಭದಾನ ಮಾಡುವ ತಂದೆಯು[೪] ಎಂದು ಗೀತೆಯು ನುಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಸೃಷ್ಟಿತತ್ವವನ್ನು ಕವಿ 'ಈ ಜಗ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ) ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನ (ಶಿವಶಕ್ತಿಯರ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರ) ಮಗ', ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಮುಖವಿದೆ. ಪುರುಷನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹತೋಟಿ(ನೊಗ) ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು 'ಅಮ್ಮನೊಳಗ ಅಪ್ಪನ ಮೊಗ ಅಪ್ಪನ ಕತ್ತಿಗೆ ಅಮ್ಮನ ನೊಗ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಹಲೋಕದ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮಂದಿರು ಮರ್ತ್ಯಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶಿವಶಕ್ತಿಯರು ಎಂಬ ಭಾವವಿದೆ. ಶ್ರೀ ಗುರು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಶಿವ, ಅಂಬಿಕಾ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ 'ಶ್ರೀಗುರುದತ್ತ ಅಂದ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ('ಅಂದ' ಎಂಬುದು 'ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ)

ಈ ಸವಾಲು ಜವಾಬಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ದ್ರವರೂಪದಿಂದ ಮುತ್ತಾಗುವ, ಮಾನವನಾಗುವ 'ಸತ್' ಆಗುವ ಚಿಂತನೆಯಿದೆ. ಆ 'ಸತ್' ಸಾಧನೆಗೆ 'ಓಂ' ಉಪಾಸನೆಯೇ ದಿವ್ಯ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆ ಸಾರುತ್ತಿದೆ.

* * *

ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬ ಅವರು 'ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ಓಂ' ಕಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:

"ಓಂಕಾರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆ ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿದೆ.

೪ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ 'ಗೀತಾಭಾವ' ಡಿ. ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ, ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೫೨. ಪು. ೨೨೧

'ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುವ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಅಂಜಿ ದೇವತೆಗಳು ತ್ರಯೀವಿದ್ಯಾ ಎಂದರೆ ವೇದಗಳ ಆಚ್ಛಾದನೆಯನ್ನು ಶರಣು ಹೋದರು. ಹೀಗೆ ಸಂಸಾರ ತ್ರಸ್ತ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವಿತು ಕೂಡಲು ಸ್ಥಳ ವೇದ; ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು 'ಛಂದಸ್' (ಅವಿತು ಕೂಡುವ ಗುಪ್ತ ಸ್ಥಳ) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನೀರಿನೊಳಗಿರುವ ಮೀನನ್ನೂ ಕೊಕ್ಕರೆ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವಂತೆ ಈ ಗುಪ್ತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೂ ಮೃತ್ಯು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅರಸಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಅವರು ಓಂಕಾರದ ದುರ್ಜಯ ದುರ್ಗ (ಉರ್ದಾ್ವಃ)ದ ಆಸರೆ ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೇರಿ ಬರಲು ಸಾವಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳು ಮೃತ್ಯುವಿನ ತ್ರಾಸದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ನಿರ್ಭಯರಾದರು. ಈ ಓಂಕಾರದ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವವನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಅಮೃತನೂ ಅಭಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ'.

ವೇದಗಳಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದ ನಿರ್ಭಯ ಓಂಕಾರದಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಈ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಅಧಿಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ."[೫]

ಈ ರೀತಿಯ 'ಓಂ' ಕಾರದ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ '೪ನೆಯ ವಿಭಾಗ ಮೊದಲನೆಯದರ ಧ್ವನಿಗೆ ವಾಗರ್ಥ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ ಒಡದೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಭಾವಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನುಡಿದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ಓಂ' ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ನಾಕುತಂತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಮೊದಲು 'ॐ ಓಂ ದಂತಿ! ಗಣನಾಯಕ' ಎಂಬುದರ ವಾಗರ್ಥ ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ. 'ಪದ ಅಥವಾ ಪದಾರ್ಥ ಎರಡೂ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಅತೀತನಾಗಿರುವ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪದಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತರುವ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದುದು ಓಂಕಾರ. ಆಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಪದಾರ್ಥ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗಣಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರ ತರ್ಕ ಓಂಕಾರದಲ್ಲಿ 'ಅಕಾರ' ಸೂಚಕ (ॐ) ಅಂಶದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಕದ ಕಲ್ಪನೆ, ಮುಂದೆ ವಜ್ರಾಕೃತಿಯ (ೂ) ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸೊಂಡಿಲಿನ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ, ಅಥವಾ ಇಂಥವೇ ಬೇರೆ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ ಗಣಪತಿಯ ಅವತಾರವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವರ ಮಾತು. ಇದರ ತರುವಾಯ ಸಮಸ್ತ ಕಾರ್ಯಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ನವೀನ ಅವತಾರದ ಸ್ಮರಣೆ ನಡೆಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರರು ಇಂಥ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಓಂಕಾರವನ್ನು ಅ, ಉ, ಮ್ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ

---

೫ ವಿನೋಬ, 'ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ' ಸರ್ವಸೇವಾಸಂಘ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು–೩, ಪು.೮.

'ಅ'ಕಾರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಸನ, 'ಉ'ಕಾರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆ, 'ಮ್' ಕಾರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಕ್ರತುಂಡ, ಹೀಗಿದೆ ಅವರ ರಸಮಯ ಕಲ್ಪನೆ.

ವಿನೋಬ, 'ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ' ಸರ್ವಸೇವಾಸಂಘ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು–೩, ಪು.೮.

ಅಕಾರ ಚರಣಯುಗಲ । ಉಕಾರ ಉದರ ವಿಶಾಲ
ಮಕಾರ ಮಹಾಮಂಡಲ । ಮಸ್ತಕಾಕಾರೇ ॥[೬] (ಜ್ಞಾ ೧, ೧೯)

ಎಂದು ವಿನೋಬಾ ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗೀತೆಯು ಓಂಕಾರವನ್ನು ಕುರಿತು:

'ನಸ್ಮಾದೋ ಮಿತ್ಯುದಾ ಹೃತ್ಯಯಜ್ಞದಾನ ತತಃ ಕ್ರಿಯಾಃ
ಪ್ರವರ್ತಂತೆ ವಿಧಾನೋಕ್ತಾಃ ಸತತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾಂ' (ಗೀತೆ ೧೭, ೨೪)

'ಓಂ' ಎಂಬುದು ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ನಾಮಧೇಯವಾದ ಕಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ 'ಓಂ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತಗಳಾದ ಯಾಗ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ ಕ್ರಿಯೆ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯಿಸುವರು. ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರವನ್ನುಚ್ಚರಿಸಿ ಮಾಡುವ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮವು ಸಾತ್ವಿಕವಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವ'[೭] ಎಂದಿದೆ.

ವೇದಗಳಲ್ಲಿರುವ 'ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್–ಪತಿ' ಅಥವಾ 'ಗಣ–ಪತಿ' ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ 'ಬೃಹಸ್–ಪತಿ'ಯಾಗಿದೆ. "ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಎಂದರೆ ಓಂಕಾರವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ 'ಸುನೀತಿರ್ಭಿನಯಾಸಿ ತ್ರಾಯಸೇಜನಂ' (ಋ ೨–೨೨–೪) ಸುನೀತಿಯ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತೀಯೆ ನೀನು– ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ವೈದಿಕ ಋಷಿ"[೮]. ಓಂಕಾರೋಪಾಸನೆಯು ಸಾತ್ವಿಕ ಭಾವದ, ಸುನೀತಿಯ ಸತ್ಯದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.

ನಾಕುತಂತಿ ಕಾವ್ಯದ 'ಗಣನಾಯಕ' ಸಮೂಹವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸಮಷ್ಟಿಯ ಮೂಲವಸ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ 'ಆನು'ವಾಗಿದ್ದಾನೆ. 'ಮೈಮಾಯಕ' ಮಾಯಾಪೂರ್ಣವಾದ ಅಶಾಶ್ವತವಾದ 'ನೀನು' ಎಂಬ ದೇಹಧಾರಿ, ಇವನು

---

೬ ಅದೇ, ಪು. ೩

೭ ಡಿ. ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪು. ೨೫೦

೮ ವಿನೋಬ. ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪು. ೬೮

'ತಾನು', ಎಂಬ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು 'ಸೈಸಾಯಕಮಾಡಿ' ಎಂದರೆ ಬಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ('ಆನು'ವಿಗೆ) ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆಯಲು 'ಓಂ'ಕಾರವೆಂಬ ಧ್ಯಾನಯೋಗದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಕುರಿತ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಾಗ 'ಧಾತು'ವಾದ ಮೂಲವಸ್ತು ಪರಮಾತ್ಮ ಮತ್ತು 'ಮಾತು' ಆದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಜೀವಾತ್ಮ ಎರಡೂ ಕೂಡಿ ಒಂದಾದವು ಎಂಬ ಭಾವವಿದೆ.

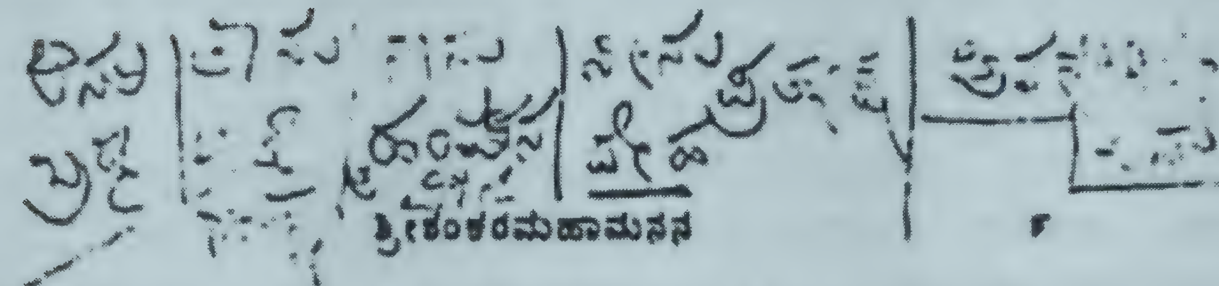
ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗೋಚರವಾದುದೇ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ತನ್ನ ತಿಳಿವಿನ ಲೋಕವೇ ಹಿರಿದಾದುದು ಎಂಬುದು ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕೂಪಮಂಡೂಕದ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಆ ಮಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಅಖಂಡ ವಿಶ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ ಕಾಲದ ಋಷಿಗಳು 'ಓಂ'ನನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ ಕಾವ್ಯರ್ಷಿಯಾಗಿ ಕಾವ್ಯದ ಉತ್'ಯೋಗ(ಕಾವ್ಯೋದ್ಯೋಗ) ವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ವಿಶ್ವದೊಳನುಡಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಸುತಿಹನಿಲ್ಲಿ ಅಂಬಿಕಾತನಯನಿವನು' ಎಂಬ ಅರಿವಿದ್ದು 'ಓಂ'ಗೆ ಸರಿಸಮನಾದ ನಾಕುತಂತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು 'ನಾನು, ನೀನು, ಆನು, ತಾನು'. ಈ ಚತುರಸ್ವನದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ವಿಶ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವರಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಮಹಾಮನನ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಅದರ ಪುಟ ೯ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ **'ನಾನು, ನೀನು ಆನು ತಾನು'** ವಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮಾವಾಗಿ **'ಅಹಂನ ವಿಶೇಷ, ದೇಹ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಆತ್ಮ'** ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ*. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ವಿಚಾರಸರಣಿ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ರೀತಿಗೆ ಇದೊಂದು ಅನನ್ಯ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ 'ನೀನು' ಎಂಬ 'ಶರೀರ'ದಲ್ಲಿರುವ 'ನಾನು' ಎಂಬ 'ಅಹಂಕಾರ' ಸಂಕುಚಿತ, ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತ ಅದರ ಮಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಅದನ್ನು ತಹಬದಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಾಗ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಲೋಚನೆ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಕುಟುಂಬ, ದೇಶ, ಕಾಲದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಗ್ರಹಾತ್ಮಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದ್ರಿಯ ಸೇವಕನಾಗಿದ್ದ 'ನೀನು' ಎಂಬ ಶರೀರ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಉಪಾಸಕನಾಗಿ 'ತಾನು' ಎಂಬ 'ಆತ್ಮ'ದ ಆಧಾರದಿಂದ 'ಆನು' ಎಂಬ ಪರಮಾತ್ಮನ ಶೋಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅದು ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹಾತ್ಮಕವಾಗಿ 'ಆನು'ವಿನ ನಿಜರೂಪದ ಅನುಭವವಾಗಿ ಆ ಅನುಭಾವದ

---

* ನಾನು ವಾಮನ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸಕ್ತಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಶೋಧಿತವಾದುದು ಇದು.

ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತ ಆನಂದಮಯವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಆನಂದವೇ 'ಆನು'. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸತ್ಯಶೋಧಕವಾಗಿ, ನಿರ್ಭಯದ ಆಯುಧವಿಡಿದು ಹೊರಟು ಸಮಷ್ಟಿಯ ಶಾಂತಿ ಸುಖವನ್ನು ವ್ಯಷ್ಟಿಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀಶಂಕರಮಹಾಮನನ

ಬೇಕಲ್ಲವೆ? –ಎಂದರೆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತನಗಿಂತ ಎರಡನೆಯದಾದ ವಸ್ತು ವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೇ ಹೊರತು ತಾನು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲ್ಲ. (ಬೃ. ೪-೩-೨೩) 'ನಾನು' ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆಗ ಆತ್ಮನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರುವದಲ್ಲ! –ಎಂದರೆ 'ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ತೋರುವದಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದೂ ಒಂದು ಅನುಭವವೇ. ಆ ಅನುಭವವೇ ಚೈತನ್ಯರೂಪವಾದ ಆತ್ಮನು. 'ನಾನು', 'ಇದು'– ಎಂಬ ರೀತಿಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾನವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅದು ಆತ್ಮನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಇರುವಾಗ ಮಾತ್ರ ತೋರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ 'ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಅನುಭವದಿಂದ ಆಗ ಎರಡನೆಯ ವಸ್ತುವೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಪಟ್ಟುಹಿಡಿಯುವದಾದರೆ ನಿದ್ರೆಯೆಂಬ ಅವಸ್ಥೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗುವದು ; ಇದು ಲೋಕಾನುಭವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮನು ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಅಹಂಕಾರ– ಇವುಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ, ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನೆಂದು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯ ಅನುಭವದಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. (ಉಪ.ಗ. ೨, ಭಾ. ೫೬)

'ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಮಹಾಮನನ' ಎಂಬ ಪುಸಕ್ತದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನೀಡಿರುವ ವಿವರಣೆ.[೯]

ಈ ರೀತಿ ಮರ್ತ್ಯಜೀವಿ ಎಂಬ ವೀಣೆಗೆ ನಾಕೇ ನಾಕು ತಂತಿ, ಅದನ್ನು 'ಸೊಲ್ಲಿಸಿದರು' ಎಂದರೆ ನುಡಿಸಿದರು; 'ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು' ಅಂದರೆ ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು ಆ ನಾಕುತಂತಿ '🕉 ಓಂ ದಂತಿ'ಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ 'ಓಂ'ಕಾರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಣವನಾದವಾಗಿದೆ.

ಅದು ಕನ್ನಡದ ನಾಕು ತಂತಿ. ವಿಶ್ವದ ನೆಲೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಶಾಂತಿ ಸಾಧಕ ಮಂತ್ರ, ಅದು ಅಂಬಿಕಾತನಯನ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲ.

'ನಾನು' 'ನೀನು'
'ಆನು' 'ತಾನು'
ನಾಕೆ ನಾಕು ತಂತಿ,
ಸೊಲ್ಲಿಸಿದರು
ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು
🕉 ಓಂ ದಂತಿ !

---

೯ ಶ್ರೀ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸರಸ್ವತೀ ಸ್ವಾಮಿ, 'ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಮಹಾಮನನ' ಅಧ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಕಾಶ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ ೧೯೫೩, ಪು. ೯

‘ನಾನು’ ‘ನೀನು’
‘ಆನು’ ‘ತಾನು’
ನಾಕೆ ನಾಕು ತಂತಿ,
ಸೊಲ್ಲಿಸಿದರು
ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು
ॐ ಓಂ ದಂತಿ !

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ‘ನಾಕುತಂತಿ’ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಕವನ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪಕೊಡುವ ಕೆಲವು ಅಧಿಕೃತ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಕ ವಲಯ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನಮ್ಮದು.

– **ಪ್ರಕಾಶಕರು**

‘ನಾಕುತಂತಿ’ಯನ್ನು ನೀವು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದೀರಿ. ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ನಾನೂ ಆ ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ, ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಷ್ಟು ಆಳಕ್ಕಿಳಿಯದೆ.

– **ಪ್ರೊ॥ ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್**

ಡಾ॥ ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ‘ನಾಕುತಂತಿ’ ಪ್ರಬಂಧ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅನಗತ್ಯ ಹಿಂಜುವಿಕೆ, ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಕೆನೆಯಂತಹ ಬರವಣಿಗೆ, ಈ ಪುಟ್ಟ ಲೇಖನದ ಹಿಂದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ, ಚರ್ಚೆ, ಚಿಂತನೆ, ತಾಳ್ಮೆಗಳಿವೆ.

– **ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ**

ಬೇಂದ್ರೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಎಂದೇ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಅವರು ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕರು. ಬೇಂದ್ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಚಾರಕರು, ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ ಓದಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ಕೊಟ್ಟವರು.

ಡಾ || ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ

ಸತತ ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ 650ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ ಗಾಯನ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಆಯೋಜನೆ, ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಕೃತಿಗಳ ನೀಡಿಕೆ, ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಸಂಚಾರ, ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯಾನುಭವವನ್ನು ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಇಳಿಸಿದ ಭಗೀರಥರು. 'ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ' ಕುರಿತು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನೆ, 'ನಾಕುತಂತಿ – ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ', 'ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ: ಪದ ನಿರುಕ್ತ' ಮುಂತಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆ.

ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ವಚನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ', 'ಹರಿಹರನ ವಚನ ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ', 'ರಾಘವಾಂಕನ ವಚನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಚಾರಿತ್ರ', 'ಕನಕದಾಸರ ನಳ ದಮಯಂತಿ ಪ್ರೇಮಕಥೆ'ಗಳ ರಚನೆ.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಬೇಂದ್ರೆ ವ್ರತದಿಂದ ಕುವೆಂಪು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿ 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ವಚನ ದೀಪಿಕೆ', 'ಕುವೆಂಪು ಹನುಮದ್ದರ್ಶನ', 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಪಾತ್ರಗಳ ಕಥಾವಳಿ', 'ಕರ್ಣಚೈತ್ರನ ಪರ್ಣಶಾಲೆ', 'ಕುವೆಂಪು ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ' ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ
ಅಳಿಲುಘಟ್ಟ, ಗುಬ್ಬಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
email: raviankura12@gmail.com